

זוהי הזדמנות הגדולה לשבור את כבלי הכפיה

תנועת המודי הנגרי

מי שקובע את הרכב הוועדה הנודדת, קובע גם את הסטאטיסטיקה המועדפת עלידה. (וזה כבר נושא בחובו את המסקנות, שהרי הממנה יודע מראש את ריעותיו של כל אחד מן המי מונים.)

אני משוכנע כי הרב פרץ יכול להביא סטאטיסטיקה טובה לכל עניין שירצה להוכיח. וגם פסוקים מתאימים מן התנ"ך ומפי חז"ל. לגבי כל הסוגיה הזאת — ההיכטים המעשיים של שעוניהקיץ — די בעובדה פשוטה אחת: כל ארצות-אירופה, ממערב וממזרח, הנהיגו את שעוניהקיץ. כאן תופסת המיצוזה, אחרי רבים להטות". יש להניח כי מדינות אלה, המקדישות משאבים רבים למחקר, יודעות את אשר הן עושות.

כל מדינות אירופה, זולה אחת: אלבניה.

אלבניה הנחשלת, המתבודדת, המנותקת, גטו קומוניסטי מנודד-ומוחרם. וישראל המתבודדת, המנותקת, שבה גובר הפיגור. גטו ממלכתני הנושא את עינו אל העבר הרחוק. עם לבדד ישכון, כפי שקילל אותה בילעם.

ה נימוק האמיתי להנהגת שעוניהקיץ הוא פשוט, ואין לטשטשו: **הציבור הישראלי רוצה בכך.** אין ספק שזוהי רצון רובו העצום של הציבור. הציבור מאמין שזוהי שיפור ניכר באיכות-חיו. די בנימוק האחד והיחיד הזה. זהו הנושא העומד כאן לדיון ולהכרעה: **האם קובע בעניין הזה הרצון הברור של הרוב העצום, או השרירות העקשנית של מי עושה קמץ?**

אילו היה קיים במדינה חוק המאפשר מיש"א לייצע על נושאים מוגדרים, כמו בארצות-הברית ובשווייץ, היה הדבר מוכרע בפשטות ובאורח דמוקרטי. אך בישראל אין לרוב הציבור שום אפשרות לכפות משהו על שר כלשהו. גם האפשרות התיאורטית להביא את העניין להכרעה ביוס-הבחירות אינה קיימת למעשה, מפני שדי בכמה רבנות הקולות של המחנה החרידי הקיצוני כדי להעניק לו מעמד מכריע בין שני הגושים.

עובדה זו היא הגורמת להרגשת חוסר-האונים, שהיא נחלת הציבור בכל יוכוח עם הפקרות העסקנים הדתיים.

אך דווקא מבחינה זו חל עכשיו שינוי. שינוי דרמטטי, העשוי להיות מהפכני.

ב ימים האחרונים ניקלים בפעם הראשונה בתולדות המדינה, הסימנים להתקוממות ציבורית אמיתית נגד הדיקטטורה הדתית. התקוממות פעילה, מעשית, המגיעה למימדים של מרי אורחי.

מרי אורחי של הרוב. מרי שאינו מחויב הפרת שום חוק.

בניגוד לרוב הנושאים האחרים, שעליהם נטושה מילחמת-הקיום של הציבור החילוני במחנה הדתי, יש הפעם בידי הציבור האמצעי לשבור את מזימת הקנאות השחורה. **האמצעי הוא פשוט לגמרי: אם יחליט הציבור ברובו המכריע להנהיג את שעוניהקיץ, יש בידי לעשות כן.**

הסימנים הראשונים כבר צצו בשבוע האחרון, באורח ספונטאני. מוסדות ציבוריים ופרטיים, מיפעלים ובתי-עסק, ציבורי-עובדים וגופים אחרים פשוט החליטו להנהיג את שעוניהקיץ באופן פרטי-זאני. זוהי התפרצות של זעם, רפלקס של הגנה עצמית. (המשך בעמוד 8)

הכנסת הבינה היטב את אשר היא עושה. כוועדה ובמליאה התנהל ויכוח נוקב, אני הגשתי הסתייגות שבאה לקבוע ששרהאנגריה לבדו יקבל את הסמכות להחליט, כאישור ועדת-הכלכלה של הכנסת.

(בוויכוח במליאת-הכנסת אמרתי, בין השאר: „מישרד-הפנים ותפקיד שר-הפנים שייכים לאי-חווה השמורה למפלגה הדתית... אני מציע לקבוע ששרהאנגריה הוא שיחליט... (בהצעת) החוק נקבע) ששר-הפנים יחליט אם וכיצד להנהיג שעוניהקיץ. ירצה — ינהיג שעוניהקיץ; לא ירצה — לא ינהיג שעוניהקיץ.“)

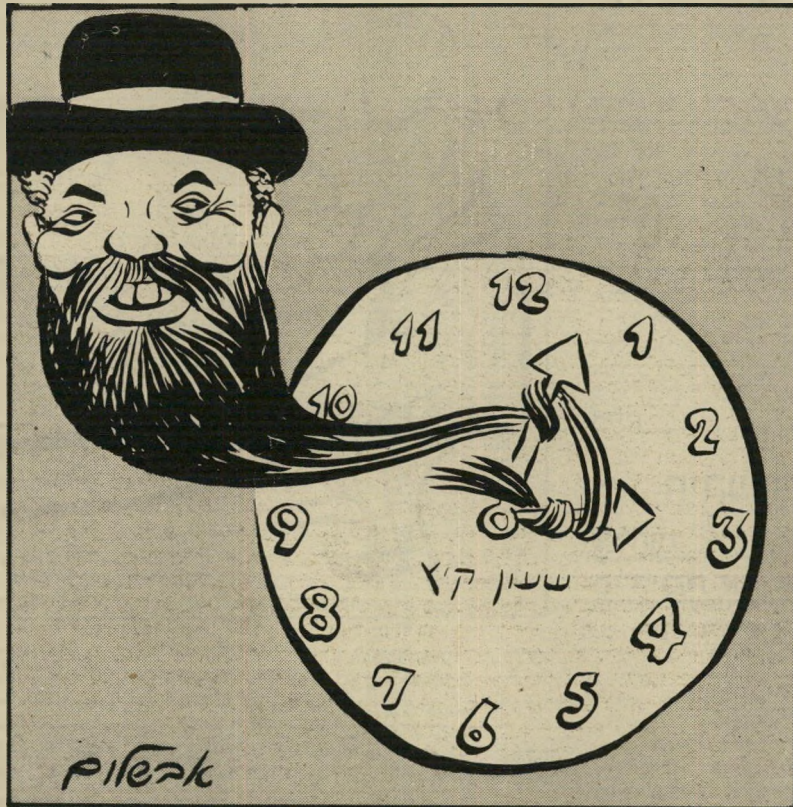
נציג המערך הגיש הסתייגות שבאה להעניק לשר-הפנים את הסמכות להנהיג או לא להנהיג שעוניהקיץ, והוסיפה לכך רק את החובה „להתייץ“ עם שר-האנגריה. בכך פסל את הסמכות.

לכל אדם בישראלי: „כך אני רוצה. סתם כך. מתחשק לי. ויש לי הכוח לעשות את זה.“

כאן נעשה שימוש ברוטאלי בכוח פוליטי — כוח שאינו נובע מריבוי המצביעים בבחירות, אלא ממיקום הי-מיפלגות הדתיות הקטנות על המפה הפוליטית, כלשוני-המאזניים בין שני הגושים.

עד כה נעשה שימוש ברוטאלי כזה כדי לכפות חוקים דתיים, או לשרוד את קופת-המדינה למטרות „ייחודיות“, או לשחרר אברכי-מישי מן החובה הלא-נעימה למות למען המולדת. ואילו הפעם זוהי הפגנת-כוח לשמה, התגרות פשוטה.

איש אחר, שהמיקריות הפוליטית העניקה לו את הסמכות הרישמית לכך, החליט.

אשר רוב-הוועדה ביקש להעניק לשר-האנגריה, כשותף מלא לשר-הפנים נקבלת ההחלטה. מי היה נוציא מהמערך? למרבה האיי-רוניה: דווקא משה שחל, שלא חלם אז שהוא עצמו יהיה שר-האנגריה.

כה. בגלל שיקולים מיפלגתיים צרים ופזילה לעבר „חידוש הברית“ עם הדתיים. קיבלה הכנסת את החוק, המפקיד עניין זה לשרירות-ליבם של העסקנים הדתיים וארונים, הרבנים הקיצוניים. עם ישראל לא נשאל, כמו-כן.

ש למנוע את הסחת הריעה הציבורית מן העיקר.

הוויכוח על הנהגת שעוניהקיץ אינו מתמצה בפרט מעשיו זה או אחר.

סביר להניח כי שעוניהקיץ יגביר את פיריון העבודה, והמדינה זקוקה לכך מאוד. סביר להניח שהוא יביא לחיסכון בדלק, וגם זה חשוב.

סביר להניח כי יפחית את מיספר הקורבנות של תאונות-דרכים ותאונות-עבודה. וכל המציל נפש אחת וגו'.

על כל הדברים האלה אפשר להביא סטאטיסטיקה לכל דבר, וכבר נאמר שיש שלושה סוגים של שקר: אי-אמת, חצי-אמת וסטאטיסטיקה.

ומאחוריו עמד איש אחר, הרב אליעזר שך. **בפרשת שעוניהקיץ, הרב שך פועל בשליטת-יחיד, כדיקטטור. על פיו, ועל פיו בלבד, יישק דבר.**

א גם, הסמכות הזאת שניתנה לשר-הפנים לא ניתנה לו משמים. וגם לא עלידי הנציב העליון הבריטי. היא ניתנה לו. עלידי הכנסת הריבונית של מדינת-ישראל.

כדאי לזכור זאת, לשמע קריאות-הזעם החסות דות של העסקנים החילוניים-כביכול, אנשי הליכוד והמערך כאחד.

עד לפברואר 1981 היה קיים במדינה חוק מנדטורי, שחייב את הממשלה להנהיג שעוניהקיץ, כך קבע בית-דין מישפט העליון, ברוב דיעות.

כדי „לתקן“ זאת, הגישה אגודת-ישראל הצעת-חוק, שבאה להעניק לשר-הפנים שיקולי-דעת מלא ובלעדי. ועדת-החוקה-הדומיננטית מתנה את ההצעה וקבעה ששר-הפנים יחלק בסמכות זו עם שר-האנגריה, ויהיה זקוק לאישור ועדת-הכלכלה של הכנסת. אולם כאשר חזרה הצעת-החוק למליאה, לקריאה שנייה, קיבלה הכנסת ברוב-דיעות של 35 נגד 28 את ההצעה המקורית של אגודת-ישראל: ששר-הפנים לבדו יחליט. זה היה ב-10 בפברואר, 1981.

ו ותר מן המעשה המחפיר עצמו מרגיזה עזות המצח שכו.

זוהי חוצפה, פשוטו כמשמעו.

חוצפה גסה, גלויה, שלוחת-רסן. **מיעוט זעיר של חרדים אומר לעם שלם: אני מחזיק אותך בגרון. נראה מה אתה יכול לעשות לי.**

ה עשרות בשנים משגע המיעוט הזה את הציבור בישראל. אך הציבור לא התרגז ממש. הוא לא התרגז ממש, מפני שהוא אמר לעצמו, בסתר-ליבו: „נו טוב, הם קנאים, איכפת להם מאוד. לנו לא כל-כך איכפת. אז למה שלא לוותר להם?“

וחץ מזה, מתחת לספי-ההכרה, זכרו החילוניים גם את בית אבא-אמא, או סבא-סבתא, והיה להם שמץ של יסורי-מצפון על שנטשו את דתי-אבותיהם.

משום כך לא היו מוכנים ומסוגלים לקום על רגליהם ולעמוד בפני הסתע-רות החרדים, כאשר אלה לחמו על עניינים דתיים מובהקים.

לדתיים היה חשוב שלא יגש בשר-חזיר במיסעדות, לחילוניים לא היה כל-כך חשוב שיוגש. מה גם שיכלו תמיד להשיג „בשר לבן“ מתחת לדלפק.

לדתיים היה חשוב שלא תהיה תחבורה בשבת. לחילוניים לא היה חשוב בשבת דווקא ברכבת ובאוטובוסים. כל עוד יכלו לנסוע במדי-ניות-שירות ובמכוניות פרטיות.

יוס-הכיפורים קדוש לדתיים, לחילוניים לא היה איכפת להיאר יום אחד בבית. הדתיים רוצים לשמור על יוס-השבת לקדשו. לחילוניים לא היה איכפת שהשכונות ייסגרו בשבת — כל עוד יכלו הם עצמם לנוע בשכונותיהם.

הדתיים רצו לחנך את ילדיהם במערכות-חינוך נפרדות — זו הקרויה „עצמאית“ וזו הקרויה „ממלכתית-דתית“. לחילוניים לא היה איכפת מה מעוללים הדתיים לילדיהם.

הדתיים כפו תכנים דתיים גם על החינוך הכללי. החילוניים סבלו את זה, כל עוד הוטוטה תעמולה דתית זו כ„תודעה יהודית“, „לימודי היסטוריה“ וכדומה.

הדתיים השתלטו על ענייני-האישות במדינה. לחילוניים לא היה איכפת איזה טקס יתקיים בעת נשואיהם, אך יתבצעו הגירושין ומה יגידו על קיבורם. כל עוד ניתן להתחתן, להתגרש ולהיקבר, וכל עוד יכלו החריגים להינשא בדרך חלופית (קפריסין, מכסיקו).

הדתיים רוצים שכל ילד יהודי יעבור טקס של ברית-מילה. החילוניים יכלו את הדבר, „כדי שהילד שלנו לא יהיה שונה“. הדתיים כפו את אורח-חיהם על הצבא. החרי-לונים השלימו עם זה, „כדי שגם הדתיים יוכלו לשרת איתנו.“

הדתיים אסרו על חבריה-הממשלה החילוניים לטוס בשבתות. לאלה לא היה איכפת. כל עוד ניתן להם לטוס בכל שאר ימות השבוע, הלך וחוור, הלך וחוור.

הדתיים סגרו את אל על בשבת. החילוניים שילמו את המחיר, וטסו בשבתות בחברות אחרות. וכן הלאה וכן הלאה.

כל עוד האמינו החילוניים שהכפיה באה מטעמים דתיים אמיתיים.

מ ה שקורה עכשיו שונה לחלוטין. **לזוויכוח של שעוניהקיץ אין קשר עם ענייני-דת, גם לדיברי החרדים עצמם. הקשר הוא לכל היותר שולי.**

כאן מתערב הציבור החרדי באורח-חיו של כל הציבור הישראלי, ומבקש להכתוב לו משהו הנוגע לחייו של כל גבר ואשה, זקן וילד — חיי-המישפחה, העבודה, הבילויים. הציבור הדתי עושה זאת בחוצפה עילאית, מתוך התנשאות שאין דומה לה, כאילו בא לומר